

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om: "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Rapport om läget för forskningsprogrammet Galileo i början av 2004"

(KOM(2004) 112 slutlig)

(2004/C 302/08)

Den 5 maj 2004 beslutade kommissionen i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget att rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda meddelande.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som ansvarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 10 juni 2004 (föredragande: Stéphane Buffetaut).

Vid sin 410:e plenarsession den 30 juni–1 juli 2004 (sammanträdet den 30 juni) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 161 röster för och 3 nedlagda röster:

1. Inledning

1.1 Galileoprogrammet är en mycket viktig fråga för Europeiska unionen, för dess oberoende, dess tekniska och vetenskapliga kapacitet, dess ekonomi och i första hand dess rymdsektor och telekommunikationssektor. Utvecklingen av rymdsektorn har under de senaste åren i huvudsak byggts på den kommersiella verksamheten med koppling till telekommunikationer via satellit. De svåra problem som drabbat telekombranschen har å andra sidan fått allvarliga konsekvenser för en rymdsektor som haft otillräckligt stöd på det institutionella och politiska planet, särskilt i jämförelse med våra viktigaste konkurrenter.

1.2 Galileoprogrammet blev försenat på grund av diskussionerna om fördelningen av "rimlig avkastning" av programmet mellan Europeiska rymdbyråns medlemsstater och på grund av yttre tryck på Europa, men övergick slutligen i en konkret startfas efter överenskommelsen av den 26 maj 2003 inom ESA:s styrelse om medlemmarnas respektive ekonomiska tillskott.

1.3 Galileoprogrammet har i jämförelse med GPS den viktiga egenskapen att vara ett civilt program. Detta stora infrastrukturprojekt har avgörande strategisk betydelse för Europa och dess självständighet. Detta har EESK, Europaparlamentet och rådet redan understrukit. Det ligger helt inom ramen för Lissabonstrategin. Det bör understrykas att ett program av sådan tyngd är viktigt för framåtskridandet i uppbyggnaden av Europa.

1.4 Galileosystemet skall tillhandahålla fem tjänster:

- En öppen tjänst (jämförbar med bastjänsten i GPS).
- En "safety of life"-tjänst främst avsedd för flyg-, järnvägs- och sjötransporter.
- En kommersiell tjänst som erbjuder bättre prestanda än den öppna tjänsten och är avsedd för kommersiella tillämpningar.

— En lokaliserings- och räddningstjänst.

— En offentlig tjänst reserverad för myndighetsbruk: polis, tull, civilskydd. Krypterade signaler med hög precision skall användas för dessa tillämpningar, som även kan vara militära. Nödvändiga åtgärder skall vidtas för att undvika all obehörig åtkomst.

1.5 Icke desto mindre är det ett civilt program som huvudsakligen används i vardagslivet, och främst i samband med transporter. Tjänstens kontinuitet och säkerhet måste därför vara säkerställd, och om driftstörningar inträffar kan skadestånd utkrävas i motsats till vad som gäller GPS.

1.6 Galileo kommer också att ha något högre precision än GPS och kommer framför allt att täcka hela planeten. Dessutom har den kapacitet att verifiera en signal i realtid, vilket är nödvändigt för vissa applikationer i synnerhet inom civilflyget.

1.7 Syftet med meddelandet är i huvudsak att ge en lägesrapport av hur Galileoprogrammet avancerar, dra upp framtidsperspektiv och analysera den återstående osäkerheten inför ett projekt som skall mobilisera 3,2 miljarder euro i tre faser:

— En utvecklings- och valideringsfas från 2002 till 2005.

— En genomförandefas mellan 2006 och 2007.

— En fas med kommersiellt utnyttjande som inleds 2008.

2. Meddelandets uppläggning och innehåll

Meddelandet är uppdelat i tre teman:

— Lägesrapport för utvecklingsfasen.

— Framsteg i det internationella samarbetet

— Övergången till installations- och driftsfasen.

2.1 Utvecklingsfasen:

2.1.1 Det gemensamma företaget

Överenskommelsen i maj 2003 i ESA:s styrelse gjorde att man kunde lösa blockeringarna, och det gemensamma företaget Galileo är i full drift sedan förra sommaren. Direktören har utnämnts, organisationsplanen har godtagits och budgeten för åren 2003/2004 har antagits. EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service) skall ställas under dess kontroll. Problemet som återstår är dess status i skatte- och arbetslagstiftningshänseende som diskuteras med Belgiens regering. Summorna som står på spel är inte försumbara (5 miljoner euro per år). Det är fråga om att få samma ställning som för ESA:s och kommissionens tjänstemän för det gemensamma företags 32 anställda. De belgiska myndigheterna motsätter sig inte detta men vill försäkra sig om att medarbetarna i detta företag täcks av socialförsäkringar. Problemet är således snarare administrativt än av grundläggande natur.

2.1.2 Tekniska undersökningar och forskning

Dessa avser

- de sista åtgärderna i utformningsfasen,
- den grundläggande infrastrukturen,
- EGNOS, som snart kommer att vara i drift,
- den europeiska radionavigeringsplanen.

2.1.3 Världsradiokonferensen i juni 2003

2.1.3.1 Här var utmaningarna utomordentligt betydelsefulla för Europeiska gemenskapen. Man hade två målsättningar:

- Att få frekvensspektrumtilldelningen från år 2000 bekräftad.
- Att se till att fördelningen inom detta frekvensspektrum inte missgynnade det europeiska systemet och att tillträdet till spektrum skulle vara rättvist och bygga på principen om driftskompatibilitet.

2.1.3.2 Diskussionerna fördes under förhållanden som präglades av det amerikanska GPS-systemets historiska monopol, men slutligen uppnådde gemenskapen det önskade resultatet, både vad gäller villkoren för utnyttjandet av frekvensspektrum och med avseende på kravet på multilateral och opartisk samordning.

2.1.4 Integreringen av de nya medlemsstaterna och kandidatländerna

Man har utvecklat initiativ på industriell nivå för att dessa länder skall kunna delta fullt ut i Galileoprogrammet i enlighet med kommissionens önskemål.

2.2 Framstegen i det internationella samarbetet

2.2.1 Rådet har flera gånger understrukit att det är nödvändigt att samarbeta internationellt för att man skall kunna dra maximal nytta av Galileoprogrammet. Framställningarna från tredje land blir för övrigt allt fler. Här följer kommissionen samtidigt en bilateral och en regional angreppsmetod.

2.2.2 Ett första avtal undertecknades med Kina den 30 oktober 2003, och förhandlingar har inletts med Indien och Israel. Liknande kontakter har inletts med andra länder, bland annat Sydkorea, Brasilien, Japan, Kanada, Australien, Mexiko och Chile.

2.2.3 Vad gäller det regionala samarbetet löper dialogen med Medelhavsregionen, Latinamerika och Afrika.

2.2.4 Slutligen har förhandlingar inletts med de stater som redan har ett satellitnavigeringssystem, nämligen Ryssland och Förenta staterna. Dessa förhandlingar är särskilt betydelsefulla eftersom de syftar till att deras system skall vara driftskompatibla med Galileo. Man skall komma ihåg att Förenta staterna till en början ifrågasatte Galileoprogrammets själva berättigande. Den samordningsmekanism som diskuteras måste bygga på att alla parter har lika rättigheter och skyldigheter, särskilt i fråga om utövande av en eventuell vetorätt.

2.3 Övergången till installations- och driftsfasen

Detta är kärnfrågan. Utvecklings- och driftsfaserna inleds år 2006 respektive 2008.

2.3.1 Koncessionsförfarandet för systemet

2.3.1.1 Koncessionsförfarandet administreras av det gemensamma företaget och inleddes i oktober 2003. Fyra ansökningar som registrerats kunde godtas. De kom från konsortier av centrala samarbetspartner med en grupp av associerade företag. Samtliga sökande bedömer att det framtida europeiska systemet skulle kunna ge avsevärda kommersiella intäkter och avser därför att finansiera en inte försumbar del av insatserna med egna medel.

2.3.1.2 Denna aspekt är särskilt betydelsefull eftersom rådet vill att gemenskapens satsning inte skall överstiga en tredjedel av finansieringen av utvecklingsfasen. För den andra förhandlingsfasen har man slutligen valt ut tre konsortier (Alcatel/Alenia/Vinci, EADS/Thalès/Inmarsat, Eutelsat).

2.3.1.3 Man har ställt upp sex typer av resurser:

- Försäljning av tjänster som genereras av Galileo.
- Licenser och immateriella rättigheter.
- Gemenskapens finansiering.
- Europeiska investeringsbankens lån.
- Medverkan av vissa tredjeländer.
- En eventuell avgift på mottagare för satellitnavigeringssignaler.

2.3.2 Systemets struktur

2.3.2.1 Kommissionen har överlämnat ett förslag till förordning till rådet och Europaparlamentet om inrättandet av organ för förvaltning av det europeiska projektet för satellitbaserad radionavigation. Man hade föreslagit dels en övervakningsmyndighet, dels ett centrum för säkerhet och tillförlitlighet som skulle lyda direkt under generalsekreteraren/den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Som det nu ser ut skall en övervakningsmyndighet inrättas som skall få ansvar för säkerheten. Centrumet för säkerhet och tillförlitlighet kommer inte att inrättas, och det blir rådet som fattar de minutoperativa besluten i en krissituation.

2.3.2.2 En annan viktig fråga i samband med ledningen av projektet är de eventuella hoten mot den personliga integriteten. Man bör påpeka att Galileosystemet i sig inte utgör någon integritetsrisk eftersom det inte får någon information från användarna (systemet innehåller ingen uppåtriktad kommunikation). Däremot kan den information som användaren får, sändas vidare av ett annat system, som t.ex. mobiltelefon, och göra det möjligt att lokalisera denne. Ansvaret för att reglera ett sådant utnyttjande av information som erhållits från Galileo tillkommer inte de europeiska organ som administrerar programmet utan de nationella myndigheterna. Dessa bör överväga vilka åtgärder de bör vidta för att reglera användningen av Galileo, och redan nu av GPS.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Kommittén uppskattar den positiva anda som kommissionens dokument vittnar om i detta projekt som är så oerhört viktigt och samtidigt mycket svårt. I samma anda finns det ett antal frågor som måste få oförminskad uppmärksamhet för att man skall nå resultat:

- Säkerhetspärar måste läggas in i programmet och dess administration.
- Förhandlingarna med USA måste slutföras för att nå fram till ett avtal byggt på lika engagemang från bägge sidor och på driftskompatibilitet.
- Tillräcklig privat finansiering måste sökas liksom garantier för långfristiga lån från Europeiska investeringsbanken.
- Kostnaderna för att genomföra programmet måste ligga inom den föreslagna budgeten.

3.2 Förutsättningen för att detta stora projekt skall lyckas är den vilja att stödja projektet politiskt och finansiellt som rådet gett tydligt uttryck för och hållit fast vid. Genom att ta ställning för Galileo har rådet visat vilka ambitioner det har för EU och dess rymdpolitik.

4. Slutsatser

4.1 I slutsatserna verkar kommissionen uttrycka viss oro eller viss osäkerhet när det gäller finansieringsfrågan. Denna fråga är helt avgörande. Om finansieringen ifrågasätts kan hela programmet ifrågasättas. EESK kan bara ännu en gång understryka den mycket stora strategiska betydelsen av Galileoprojektet för Europeiska unionen och dess rymdsektors framtid och för framstegen i uppbyggnaden av Europa på samma sätt som man redan starkt och detaljerat gjort i sina yttranden om kommissionens grönbok och vitbok om den europeiska rymdpolitiken⁽¹⁾. Kommittén är liksom kommissionen nöjd med de mycket konkreta framsteg som gjorts med igångsättandet, och hoppas att den optimism som kommit till uttryck inte dämpas av svårigheter i sista minuten.

Bryssel den 30 juni 2004

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om "Vitbok Rymden: en ny europeisk utmaning för en växande union. Handlingsplan för genomförande av den europeiska rymdpolitiken", (KOM(2003) 673 slutlig).
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om "Grönbok Europeisk rymdpolitik", (KOM(2003) 17 slutlig), EUT C 220 av den 16 september 2003.